

Hammar kommune

Rådmannen

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet
Integrerings- og mangfoldsavdelingen
Postboks 8036 Dep
0030 OSLO

Deres ref:
201101697-/MLS

Vår ref:
Miguel da Luz
Tlf: 90187724
11/3086(2)

Arkiv:
/X05/
22278/11
-

Dato:
06.09.2011

HØRING - NOU 2011:7 VELFERD OG MIGRASJON

Det vises til NOU 2011:7 *Velferd og migrasjon* og høringsbrev av 10.06.2011.

Rådmann sender denne uttalelsen til departementet og saken legges fram for politisk behandling i formannskapet den 28. september (sak 11/3086-3).
Formannskapets vedtak med eventuelle merknader blir ettersendt innen 30. september.

Hammar kommune vil uttale seg om kapitlene 5, 8, 9, 13 og 14.

Innledning

Kommunene står i første rekke når det gjelder utvikling og levering av velferdstjenester til sine innbyggere. Med utgangspunkt i dette vil utfordringene den norske velferdsmodellen møter vis a vis migrasjon ha vesentlig innvirkning på kommunenes planlegging, utvikling og levering av velferdstjenester.

Det er betryggende at utvalget konkluderer med at oppslutningen om velferdsordningene og velferdsstatens legitimitet ikke svekkes av økt innvandring.

Hammar kommune slutter seg til innspillene som organisasjonene i referansegruppen til Velferds- og migrasjonsutvalget har levert (vedlegg 4). Hammar kommune vil nevne spesielt innspillene fra Hovedorganisasjon for arbeidslivet (HSH). HSH legger til grunn at organisasjonens bransjer og virksomheter vil ha behov for tilgang på arbeidskraft framover. Arbeidskraftbehovet i bransjen til HSH er sammenfallende med prognosene til kommunene spesielt innenfor helse- og omsorgssektoren.

Kapittel 5: Integrerings- og arbeidslivspolitik

For at integreringstiltak skal resultere i høyest mulig yrkesdeltakelse må samordning mellom kommunale etater og arbeids- og velferdsetaten bli bedre. En vesentlig faktor er at utformingen av de økonomiske virkemidlene (kvalifiserende og helserelevante) fra de ulike direktoratene er samordnede og peker i samme retning.

I likhet med utvalget vil vi spesielt trekke fram problemstillingene knyttet til innvandrere med behov for særlig oppfølging og individuell tilpasning som faller utenfor personkrets for introduksjonsordningen. Disse rammes hardt av manglende samordning og uklare virkemidler.

Hamar kommune mener det er behov for å gjøre en grundig gjennomgang av forholdet mellom virkemidler for integrering og kvalifisering av innvandrere og de generelle virkemidler innen velferd og arbeid.

Kapittel 8: Arbeidsmarkedstilknytning

Innvandrerens tilknytning til arbeidsmarkedet og ikke minst høy yrkesdeltakelse er viktig for å videreutvikle velferdsmodellen.

Av tabell 8.3 (side 195) ser man at innvandrere fra land i Afrika, Asia, m.fl. har høyere yrkesdeltakelse innenfor helse- og sosialsektoren enn i andre sektorer.

Prognosene for arbeidskraftsbehov viser at det vil bli stort behov for arbeidskraft spesielt i helse- og sosialsektoren. Dette har direkte konsekvenser for kommunen som leverandør av velferdstjenester.

Hamar kommune mener at, i det videre arbeidet, bør utformingen av kvalifiseringsprogrammer for nyankomne og tidligere ankomne innvandrere vurderes i tråd med arbeidskraftsbehovet. Et slikt tiltak vil kreve mer samordning mellom etater på kommunalt og statlig nivå.

Utvalgets vurdering om at innvandrere har større geografisk mobilitet enn den øvrige befolkningen og også responderer bedre på regionale variasjoner i arbeidsmarkedet (side 207), taler for at kvalifiseringsprogrammer kan vurderes med hensyn til arbeidskraftsbehov i kommunene.

Kritisk bemerkning

Hamar kommune har en kritisk bemerkning til hvordan temaet ”arbeidsmarkedstilknytning” behandles i dette kapitlet. Utvalget har hovedsaklig konsentrert om en sosialpolitisk problemstilling noe som blir lite dekkende. Arbeidsmarkedstilknytning bør i større grad behandles som et næringspolitisk tema.

Kapittel 9: Inntekt, velferd og levekår

Inntekt som følge av yrkesdeltakelse resulterer i økt velferd og bedre levekår.

Utvalget skriver i oppsummering pkt. 9.7 at ”*innvandrere er en svært sammensatt gruppe. Det er store forskjeller etter landbakgrunn, alder/livsfasen, botid i Norge og kjønn.*” Likevel har utvalget konsentrert seg om den negative siden: lav inntekt, mindre velferd og dårligere levekår. Innvandring er ikke et nytt fenomen i Norge, og innvandrere er også å finne i kategorien med høy inntekt, økt velferd og gode levekår, på lik linje med majoriteten av Norges befolkning.

En negativ konsekvens av lav eller ingen inntekt er ikke bare dårligere boforhold, men generelle og spesifikke boligsosiale problemer. Hamar kommune mener at de boligsosiale problemstillingene burde vies oppmerksomhet i et utredningskapittel som omhandler inntekt, velferd og levekår.

Kapittel 13: Velferdsmodellens legitimitet

Utvalgets konklusjon om at det ikke finnes grunnlag for å hevde at oppslutningen om velferdsordningene og velferdsstatens legitimitet svekkes av økt innvandring, er en god nyhet.

Kommunen skal opprettholde og utvikle innbyggernes velferd. Kommunen trenger også innvandrere for å kunne holde velferdstilbudene på et akseptabelt nivå.

Kapittel 14: Vurdering av tiltak

14.2: Migrasjonspolitikk

Angående migrasjonspolitikk: Kommunen gir kun uttalelse om ”rekruttering av kvalifisert arbeidskraft”. Følgene forslag fra utvalget støttes:

Norge bør etterstrebe å være et attraktivt land for kvalifisert arbeidskraft. Tilretteleggingen for rekruttering av slik arbeidskraft bør gjennomgås, bla. med sikte på effektivisering av saksbehandlingen for innvandrere fra land utenfor EØS og av ordningene for godkjenning av utdanning og andre kvalifikasjoner.”

14.3: Velferdspolitikk

14.3.1 Eksportabilitet

Ingen merknad

14.3.2 Innstrammingsalternativet

Hamar kommune støtter ikke dette ”innstrammingsalternativet” når det behandles isolert. Et innstrammingsalternativ bør behandles i kombinasjon med aktiviseringsalternativet.

Innstramming alene kan føre til sosial eksklusjon, - og som utvalget selv hevder - sosial inkludering er et grunnleggende mål for den norske velferdsmodellen (side 328).

14.3.3 Tosporalternativet

Hamar kommune støtter ikke forslaget om tosporalternativet. Forslaget bryter med de universelle prinsippene stønadsordninger er fundert på.

Dessuten har ikke utvalget vurdert dette forslaget opp mot kommunens hjelpeplikt med hensyn til å sikre innbyggerne et bosted og en nøktern levestandard. Fattigdom blant innbyggere med lav inntekt kan bli forsterket med et slikt innsparingstiltak. På sikt kan dette føre til høyere kostnader på andre områder – dermed ingen innsparing.

- 14.3.4
 - 14.3.5
 - 14.3.6
 - 14.3.7
- } Aktiviseringsalternativene

Hamar kommune støtter disse aktiviseringsalternativene. Å yte etter evne er viktig for individets verdighet, sosial inkludering og bidrag mht videreutvikling av velferdsordningene. Det forutsettes at det bygges opp økonomiske incentiver som er pedagogisk riktige og at man har troverdige sanksjonsmuligheter mot de som ikke oppfyller sine forpliktelser.

Hamar kommune støtter spesielt forslag i pkt. 14.3.7 om å vri ressursbruken fra sosialhjelpsutbetalinger over mot tjenester til barn og ungdom. Det forutsettes at ressursbruken skal føre til at barn og unge deltar på sosiale arenaer som fremmer inkludering, forebygger uønsket adferd og motvirker fattigdom.

14.4 Arbeidslivs- og integreringspolitikk

14.4.1 Arbeidstakerrettede tiltak

Introduksjonsordningen og språkopplæring er viktig for arbeidstilknytning. Det bemerkes at grunnskoleopplæring for voksne ikke nevnes i dette kapitlet. Hamar kommune mener at utvalget har utelatt å vurdere en gruppe unge innvandrere som kan få bedre arbeidstilknytning hvis de får mulighet til å fullføre grunnskolen.

Introduksjonsordningen

Hamar kommune støtter utvalgets forslag om å utvide målgruppen for introduksjonsordningen til å gjelde personer som i dag kun har rett og plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap. Det forutsettes at Introduksjonslovens kap. 3 (introduksjonsstønad) kommer til anvendelse. Det vil si at deltakelse i programmet gir rett til introduksjonsstønad. Hamar kommune støtter ikke at det gjøres unntak fra lovens kap. 3, slik utvalget foreslår. Flere kvinner vil være i den utvidede målgruppen. Innvandrerkvinner har lavere yrkesdeltakelse og er mer sårbare når det gjelder sosial ekskludering. Deres deltakelse i kvalifiseringstiltak er viktig for yrkesdeltakelse og likestilling.

14.4.2 Arbeidsgiverrettede tiltak

Hamar kommune støtter utvalgets forslag om at partene i arbeidslivet ser på muligheten for å etablere midlertidige trainee-program eller opplæringsstillinger.

Utvalget har vurdert den danske trappemodellen som interessant i norsk sammenheng. Hamar kommune stiller spørsmål om metoden ”trappemodellen” (kap. 11.4.2 og side 343) er veien å gå. Målgruppen det handler om er, til tross for lavere yrkesdeltakelse, voksne mennesker som kan ha med seg livserfaring og arbeidserfaring fra flere områder. Det stilles spørsmål om det å bli stilt på nederste ”trappetrinn”, er en verdig måte å bli ivaretatt på.

14.4.3 Tiltak for å bevare norske lønns- og arbeidsforhold

Ingen merknad

14.5 Økonomiske og administrative konsekvenser ved utvalgets forslag

Disse konsekvensene er av generell karakter. Utvalget har ikke vurdert økonomiske og administrative konsekvenser av alle tiltakene. Hamar kommune kan ikke gjøre en presis vurdering av disse konsekvensene. Ved en nærmere presisering av konkrete økonomiske og administrative konsekvenser, vil Hamar kommune kunne uttale seg.

Med hilsen

Svein M. Skaaraas
rådmann